

Makro Görünümü

Aşağıda 2019 yılına ilişkin ılımlı makro senaryomuzun genel hatlarını, çok detaylarına girmeden, özetlemek istiyoruz. **Buna göre, makro tahmin setimizin altındaki temel varsayımları şöyle sıralayabiliriz:**

Global gelişmeler:

- ❖ ABD-Çin arasında süregelen anlaşmazlıkların, ticaret konusundan çok öte olduğunu (fikri mülkiyet hakları, teknoloji hırsızlığı, Çin piyasalarına erişim, hegemonik güç olma mücadelesi, vb.), bu nedenle piyasaları uzunca bir süre meşgul etmesini bekliyoruz. Ancak buna karşın, ticaret savaşlarının her iki ülke ekonomisine verdiği zarar göz önüne alınarak 2019 yılı içinde geçici de olsa bir barış yapılmasını bekliyoruz.
- ❖ 2019'un küresel ekonomide yavaşlama yılı olacağı yönündeki genel piyasa görüşünü baz almakla birlikte, ABD'de resesyona olmayacağını ve Çin'de de büyümedeki yavaşlamanın beklentilerin çok ötesine geçmeyeceğini (örneğin %6'nın altı seviyelere düşmeyeceğini) varsayıyoruz.
- ❖ FED'in yılın ilk yarısında beklemeğe geçerek piyasaları kısa vadede rahatlatırsa da, yılın ikinci yarısında iki faiz artırımını hayata geçirmesini bekliyoruz. Öte yandan, ECB'nin planladığı faiz artırım sürecini başlatmayı 2019 yılı içinde hayata geçiremeyebileceğini düşünüyoruz.
- ❖ Petrol fiyatlarında her iki yönde de volatilité olabileceğini düşünüyoruz, ancak çok yüksek oranlı bir değişiklik (örneğin 30\$ ya da 100 \$ seviyelerine gidiş gibi) olmayacağını varsayıyoruz.

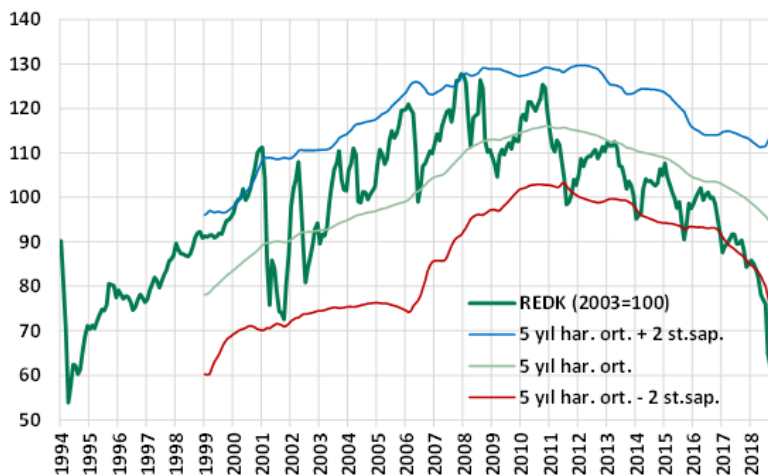
Yurtiçi gelişmeler:

- ❖ ABD başta olmak üzere Batı ile ilişkilerin en azından mevcut durumunu koruyacağını ve önemli bir anlaşmazlık (rahip Brunson ya da vize krizi benzeri) yaşanmayacağını varsayıyoruz.
- ❖ Yerel seçimlerde AKP bir miktar oy kaybı yaşasa da, bunun erken seçim tartışmaları başlatacak boyutta olmayacağını varsayıyoruz.
- ❖ Sıkı para politikasının korunacağını, yani politika faizinin en azından ilk yarının sonlarına kadar mevcut seviyelerde tutulacağını (erken bir faiz indirimi yapılmayacağını) düşünüyoruz. Özellikle yerel seçimler öncesinde büyümeyi teşvik amaçlı mali genişlemenin ve kamu bankları üzerinden desteklerin devam edeceğini, ancak mali disiplin algısını bozacak ölçüde aşırıya kaçmayacağını varsayıyoruz.
- ❖ TL'de yıl içinde dönem dönem dalgalanmalar yaşansa da 2017 ya da 2018'deki gibi hızlı değer kayıpları yaşanmayacağını varsayıyoruz.
- ❖ Bankalardaki kötü kredi/kredi yapılandırılmaları konusunun nîr güven krizi yaratmadan idare edileceğini varsayıyoruz.

Bu varsayım/ beklenti seti altında, makro tahminlerimizi şöyle özetleyebiliriz:

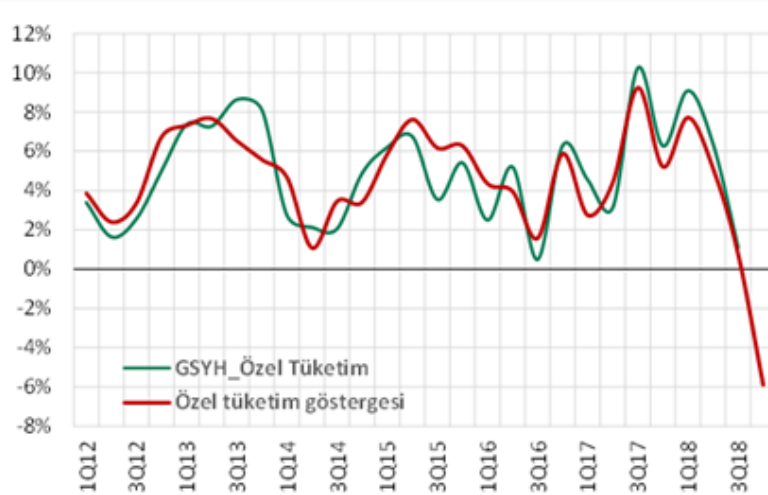
Kur görünümü: TL/\$ kurunun yıllık ortalama 5,75 civarı, sene sonunda ise 6.0-6.10 civarı seviyelerde gerçekleşmesini bekliyoruz. Bu tahminler, TL'de son dönemdeki stabilizasyonun genel olarak sürmekle birlikte 2018 sonuna göre reel olarak bir miktar değer kaybı yaşayabileceği anlamına geliyor. Başta da belirttiğimiz gibi, TL'de stabilizasyonu (aşırı değer kayıplarının önlenmesini) makul bir makro senaryonun en önemli ön koşulu olarak görüyoruz.

Grafik 1: Reel efektif döviz kuru (2003=100)

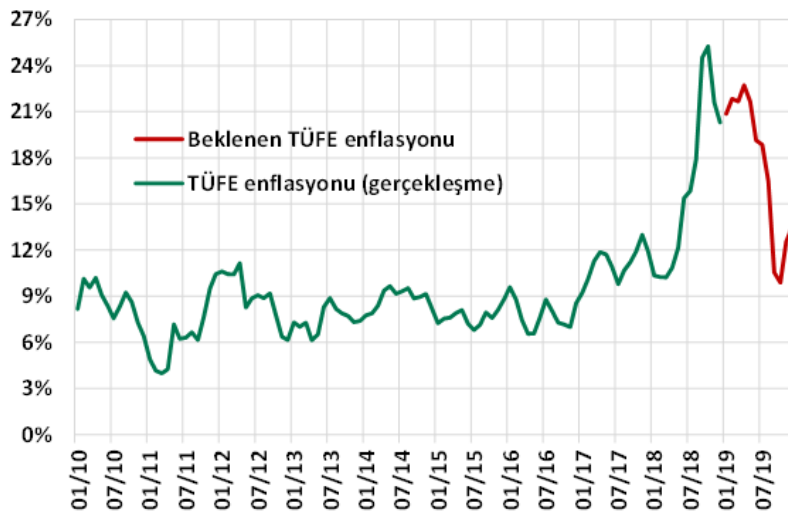
Büyüme görünümü: TL'deki görece dengelenmeye rağmen, GSYH'nin 2019 yılında ortalama %2,0 civarında daralabileceğini düşünüyoruz. Son çeyrek için tüm öncü göstergeler iç talepte ciddi bir yavaşlamaya ve buna bağlı olarak %3,0 veya üzerinde bir GSYH daralmasına işaret ediyor. Mevcut faiz seviyelerinde, iç talepte yılın ilk yarısı boyunca kayda değer bir iyileşme olmasını beklemiyoruz. Buna göre, ihracattan gelen güçlü katkıya rağmen, yılın ilk yarısında %4-5 civarında bir GSYH daralması mümkün görünüyor. Yılın ikinci yarısında ise (özellikle de son çeyrekte), düşmesini beklediğimiz faizlerin ve baz etkisinin de yardımıyla bir iyileşme görülebilir. Ancak bu iyileşmeye rağmen, ilk yarıyıldaki kötü performans nedeniyle tüm yıl GSYH büyümesinin -%1,5-2,0 civarında gerçekleşmesini bekliyoruz.

Grafik 2: Özel Tüketim Göstergesi* vs. GSYH - Özel tüketim; Yıllık Büyüme

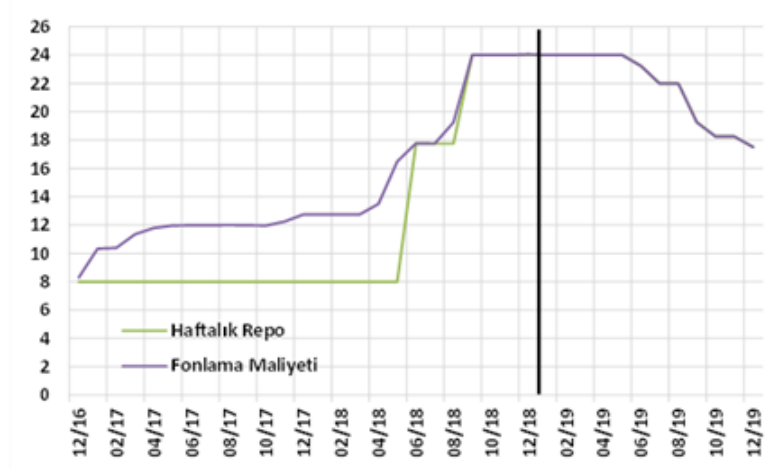
Enflasyon görünümü: TÜFE enflasyonunun, sigara fiyatlarına beklenen %15-20'lik zam da göz önüne alındığında, Mayıs-Haziran aylarına kadar %20'nin üzerinde kalmasını bekliyoruz. **Ancak sene sonunda %16,0-17,0 seviyelerindeki piyasa beklentilerinin altında %13,0-13,5'lik bir gerçekleşmeyi mümkün görüyoruz**, ancak tabii ki TL'de hızlı bir değer kaybı yaşanmaması (TL/\$ kurunun örneğin 5,6-6,0 arasında seyretmesi) ön koşuluna bağlı olarak. Piyasa beklentisinin altındaki TÜFE enflasyonu tahminimizi, büyümede daha hızlı yavaşlama (daralma) beklentimize dayandırıyoruz.

Grafik 3: TÜFE Enflasyonu Trendi

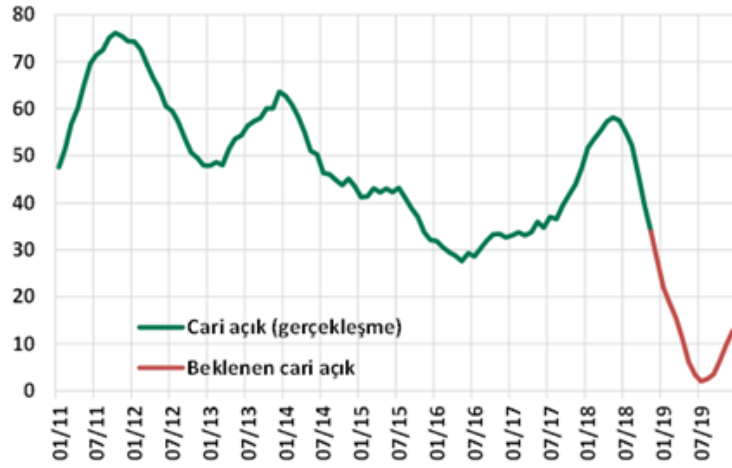
Para politikası görünümü: Piyasa beklentisinin altındaki TÜFE enflasyonu tahminimize karşın, TCMB'nin erken bir faiz indirimi kararı ile TL'deki stabilizasyonu tehlikeye atmaması gerektiğini düşünüyoruz. TL'deki olumlu görünüm de devam ettiği takdirde, ilk yarıyıl sonu ya da ikinci yarıyılın başlarından itibaren bir faiz indirim sürecinin mümkün görüyoruz. **Beklentimiz faiz indirimlerinin sene sonuna kadar 650 baz puana ulaşması (ve gelecek sene de devam etmesi).**

Grafik 4: Politika Faizi

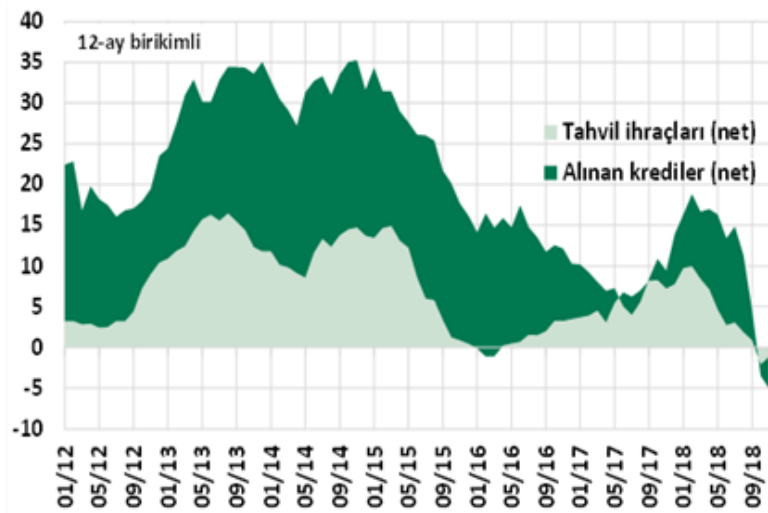

Dış denge: Cari açık Temmuz ayından beri, asıl olarak ithalattaki çakılma ve buna ek olarak ihracatın güçlü seyri ile hızlı bir düzeltme sürecinden geçiyor. Bu süreçte, 12 aylık birikimli cari açık Mayıs ayındaki 58 milyar \$'lık zirve seviyesinden 2018 sonu itibariyle yaklaşık 28 milyar \$ seviyesine kadar gerilemiş durumda. Cari açıktaki hızlı geri çekilmenin önümüzdeki aylarda da devam etmesini ve yıl içinde Temmuz ayı gibi, cari açığın 2-3 milyar \$ seviyelerine kadar düşmesini bekliyoruz. **Sonrasında trend tersine dönse de, açığın 2019 sonunda ancak 11-12 milyar \$ (GSYH'nin %1,8'i) veya az üzerinde seviyelere ulaşmasını bekliyoruz.**

Grafik 5: Cari Açık Trendi

Grafik 6: Özel Sektörün Yurtdışı Borçlanması (Milyar \$)

Bütçe görünümü: Vergi tahsilatında son dönemlerdeki zayıflığa karşın, hükümet vergi-dışı gelirlerdeki artışın (özellikle de bedelli askerlik ve imar affı gelirleri) yardımıyla 2018 yılı (revize) bütçe açığı hedefini tutturdu. Ancak ekonominin yavaşladığı (aslında daraldığı) bir ortamda, bütçede harcama kalemlerinin düşürülmesi yönündeki esnekliğin aslında çok düşük olduğu da göz önüne alındığında, 2019 yılında bütçe açığını sınırlamak kolay olmayabilir. Hükümet 2019'da toplam 76 milyar TL'lik bütçe tasarrufu taahhüdünde bulunduysa da, ekonomi daralırken buna harfiyen uymak çok mümkün görünmüyor. **2019 yılı sonunda bütçe açığı/GSYH oranının %1,8'lik hedefe karşılık %3,0 civarına yaklaşabileceğini düşünüyoruz.**

	2017	2018 Hedef	2018 Revize	2018 Gerçek.	2019 Hedef	Nom. değ.	Reel değ.*	
	2017	2018 Target	2018 Revised	2018 Actual	2019 Target	Nom. chg.	Real chg.*	
Gelirler	630.4	696.8	749.6	757.8	880.3	16.2%	0.8%	Revenues
Vergi gelirleri	536.0	599.4	630.5	621.3	756.5	21.8%	5.7%	Tax revenues
Doğrudan Vergiler	176.8	203.2	217.4	231.4	263.1	13.7%	-1.3%	Direct Taxes
Gelir vergisi	112.4	122.7	136.2	139.0	171.9	23.7%	7.4%	I - Income tax
Kurumlar vergisi	52.9	65.8	67.3	78.7	74.2	-5.7%	-18.1%	II- Corporate tax
Mülkiyet üzerinden alınan	11.5	14.7	13.8	13.8	17.0	23.8%	7.4%	III- Wealth taxes
Dolaylı Vergiler	359.2	396.3	413.1	462.8	493.4	6.6%	-7.5%	Indirect Taxes
KDV	55.6	66.0	60.0	56.4	70.7	25.4%	8.9%	Value added tax (VAT)
ÖTV	138.3	146.5	140.9	133.9	162.6	21.4%	5.4%	Special consumption tax (SCT)
akaryakıttan	63.6	68.0	56.8	55.6	68.1	22.6%	6.4%	petroleum
otomatide	22.0	23.3	20.7	17.3	23.8	37.5%	19.3%	autos
alkollü içkilerden	10.0	10.5	12.3	12.4	15.2	22.3%	6.2%	alcoholic beverages
tütün ürünlerinden	37.4	37.5	44.1	42.7	45.2	5.9%	-8.1%	tobacco
alkolsüz içkilerden	0.4	1.0	0.8	0.9	0.9	8.1%	-6.2%	non-alcoholic beverages
dayanıklı mallardan	4.9	6.2	6.3	5.0	9.3	85.6%	61.1%	durables
İthalatın alınan KDV	99.6	107.8	133.0	122.1	165.8	35.8%	17.8%	VAT on imports
Gümrük vergisi	12.8	14.5	18.0	15.9	21.6	35.8%	17.8%	Duty tax
Diğer (işlem vergileri)	52.9	61.4	61.2	61.6	72.7	18.1%	2.5%	Other (transaction taxes)
Vergi-dışı diğer gelirler	94.3	97.4	119.1	136.5	123.9	-9.3%	-21.2%	Non-tax revenues
Genel bütçe	71.2	81.9	92.4	107.8	106.3	-1.4%	-14.4%	General budget
Özel bütçeli idare. & düzen. kur.	23.1	15.5	26.7	28.7	17.6	-38.7%	-46.8%	Special funds and regulatory bodies
Harcamalar	677.7	762.8	821.8	830.4	961.0	15.7%	0.5%	Expenditures
Faiz harcamaları	56.7	71.7	76.4	74.0	117.3	58.6%	37.7%	Interest payments
Faiz-dışı harcamalar	621.0	691.1	745.4	756.5	843.7	11.5%	-3.2%	Non-interest payments
Personel ve prim ödemeleri	162.1	213.9	234.7	235.3	290.7	23.6%	7.3%	Personnel and premium payments
Mal ve hizmet alımları	63.5	66.1	69.3	71.7	67.6	-5.8%	-18.3%	Purchases of goods and services
Cari transferler	271.0	299.4	323.1	323.1	391.3	21.1%	5.1%	Current transfers
Yatırımlar (Sermaye harcamaları)	83.9	84.1	96.0	104.7	64.4	-38.5%	-46.6%	Investments (capital exp. & transfers)
Diğer (Borç verme)	13.3	20.2	22.2	21.7	29.6	36.7%	18.6%	Other (Lending)
Yedek Ödenek		7.3		n.a.				Reserve allowances
BÜTÇE DENGESİ	-47.4	-65.9	-72.2	-72.6	-80.7			BUDGET BALANCE
FAİZ DIŞI DENGE	9.3	5.8	4.2	1.3	36.6			PRIMARY BALANCE
Faiz Dışı Denge (IMF tanımı)	-14.6	-19.1	-38.2	-27.3	n.a.			Primary Balance (IMF definition)
GSYH'ye oranı:								as a % of GDP**:
BÜTÇE DENGESİ	-1.5%	-1.8%	-1.9%	-1.9%	-1.8%			BUDGET BALANCE
FAİZ DIŞI DENGE	0.3%	0.2%	0.1%	0.0%	0.8%			PRIMARY BALANCE
Faiz Dışı Denge (IMF tanımı)	-0.5%	-0.5%	-1.0%	-0.7%	n.a.			Primary Balance (IMF definition)

MAKRO TAHMİNLER (MACRO FORECASTS)

Parametre	Dönem	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Parameter	Period
TÜFE Enflasyonu	Dönem sonu	8.8%	8.5%	11.9%	20.3%	13.5%	12.0%	CPI Inflation	End of Period
	Dönem ortalaması	7.7%	7.8%	11.1%	16.2%	17.2%	12.8%		Period Average
Gösterge Tahvil (2 Yıl)	Dönem sonu	10.8%	10.7%	13.4%	19.7%	17.8%	17.0%	Benchmark Yield (2YR)	End of Period
	Dönem ortalaması	9.7%	9.8%	11.8%	18.5%	18.8%	17.8%		Period Average
10 Yıllık Tahvil	Dönem sonu	10.7%	11.4%	11.7%	16.4%	15.7%	15.3%	10 YR Bond Yield	End of Period
	Dönem ortalaması	9.3%	10.2%	11.1%	15.8%	16.4%	15.7%		Period Average
TCMB Politika Faizi (Dönem sonu)	Haftalık repo	7.50%	8.00%	8.00%	24.00%	17.50%	15.25%	CBT Policy Rates (E-o-P)	1-week repo
	Gecelik borçlanma	7.25%	7.25%	7.25%	22.50%	16.00%	13.75%		O/N borrowing
	Gecelik borç verme	10.75%	8.50%	9.25%	25.50%	19.00%	16.75%		O/N lending
	GLP faizi	12.25%	10.00%	12.75%	27.00%	20.50%	18.25%		LLW Rate
	Fonlama Maliyeti	8.79%	8.28%	12.75%	24.00%	17.50%	15.25%		Cost of Funding
TL/Basket	Dönem sonu	3.05	3.59	4.19	5.69	6.56	7.38	TL/Basket	End of Period
	Dönem ortalaması	2.87	3.18	3.88	5.26	6.18	6.99		Period Average
TL/USD	Dönem sonu	2.92	3.49	3.84	5.32	6.10	6.80	TL/USD	End of Period
	Dönem ortalaması	2.72	3.02	3.65	4.83	5.75	6.45		Period Average
TL/Euro	Dönem sonu	3.17	3.68	4.55	6.05	7.02	7.96	TL/Euro	End of Period
	Dönem ortalaması	3.02	3.34	4.12	5.69	6.61	7.53		Period Average
USD/Euro	End of Period	1.09	1.05	1.18	1.14	1.15	1.17	USD/Euro	End of Period
	Period Average	1.11	1.11	1.13	1.18	1.15	1.17		Period Average
GSYH Büyümesi	Dönem	6.1%	3.2%	7.4%	2.5%	-2.0%	3.5%	GDP Growth	Period
Nominal GSYH	Milyar TL	2,339	2,609	3,107	3,739	4,284	4,993	Absolute GDP	Billion TL
	Milyar \$	857	862	852	780	743	772		Billion USD
Kişi Başı GSYH (\$)	Nüfus (mln)	78.3	79.3	80.1	81.0	81.9	82.8	GDP per capita (\$)	Population (mln)
	Kişi Başı GSYH	10,947	10,875	10,635	9,623	9,066	9,327		GDP per capita
Merkezi Bütçe	Bütçe Dengesi/GSYH	-1.0%	-1.1%	-1.5%	-1.9%	-3.0%	n.a	Budget	Budget Balance/ GDP
	Faiz-dışı denge/GSYH	1.3%	0.8%	0.3%	0.0%	-0.4%	n.a		Primary Balance/ GDP
Cari Denge	Cari denge/GSYH	-3.7%	-3.8%	-5.6%	-3.6%	-1.6%	-3.6%	Current Account	CA Balance/ GDP